

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік і контроль фінансових результатів діяльності підприємств торгівлі (на прикладі ТОВ «БАСКО»)»

Виконавець:

студентка ЦЗВФН група 4зф1

Гальцова Олена Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. За умов ринкової економіки діяльність кожного окремого суб'єкту господарювання спрямована на оптимізацію економічної вигоди, що знаходить відображення у фінансових результатах. Торгівля відіграє значну роль у формуванні конкурентного середовища, реалізації соціальної політики та ринкової орієнтації національної економіки в умовах посилення конкуренції та євроінтеграційного напрямку розвитку України. Функціонування торговельних підприємств в умовах трансформаційних змін національної економіки має за мету отримання економічної вигоди, а результатом для суб'єктів підприємницької діяльності є зростання їх прибутковості та підвищення рівня конкурентоспроможності. Формуванню фінансових результатів діяльності підприємств передують складна облікова робота, від якості якої залежать достовірність та об'єктивність інформації, що необхідна для прийняття управлінських рішень. Саме тому організація обліку фінансових результатів для вітчизняних торговельних підприємств є важливим напрямом його діяльності. Відтак, актуальною залишається проблематика забезпечення належної системи обліку та контролю формування фінансових результатів торговельних підприємств, яка буде спрямована на формування якісної інформації для прийняття управлінських рішень щодо максимізації рівня прибутковості торговельних підприємств.

Проблематика організації та методології обліку і контролю формування фінансових результатів була висвітлена у працях таких науковців: Брік С.В., Вороніна О.О., Гудзенко Н.М., Добрунік Т.П., Івченко Л.В., Коцеруба Н.В., Лесюк А.С., Мардус Н.Ю., Сирцева С.В., Скрипник М.Є., Янчева Л.В., Яременко Л.М. та ін.

Незважаючи на великий внесок попередників у дослідження обліку і контролю формування фінансових результатів, в умовах трансформаційних змін облікового законодавства, деякі питання, що пов'язані з теорією і практикою облікового відображення фінансових результатів підприємницьких структур, впровадження системи внутрішнього контролю потребують подальшого поглибленого вивчення на рівні функціонування конкретного торговельного підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліку і контролю фінансових результатів підприємств торгівлі для інформаційного забезпечення ефективного управління.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань:

- розглянути сутність фінансового результату торговельного підприємства як економічної категорії та об'єкта обліку;
- провести моніторинг нормативно-правових документів, які регламентують відображення в обліку та звітності фінансових результатів;

- визначити проблемні аспекти формування фінансових результатів в обліку та фінансовій звітності підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику у підприємства;
- вивчити діючу практику бухгалтерського обліку формування фінансового результату підприємства;
- провести аналіз формування фінансового результату та визначити показники фінансової стійкості підприємства;
- розглянути методичні аспекти проведення контролю та встановити достовірність формування фінансового результату діяльності в обліку та звітності;
- надати практичні рекомендації щодо вдосконалення обліку та контролю формування фінансових результатів діяльності торговельних підприємств.

Об’єктом дослідження є процес торговельної діяльності та формування фінансового результату підприємства ТОВ «БАСКО».

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних положень та прикладні аспекти обліку і контролю формування фінансового результату.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження було використано загальнонаукові методи, засновані на системному підході щодо розкриття теоретико-методологічних та прикладних питань обліку і контролю формування фінансових результатів торговельних підприємств, що дало змогу комплексно провести дослідження зазначеної проблематики. При вивченні сутності фінансового результату використано історичний та системний підходи. Дослідження теоретико-методичних аспектів обліку фінансових результатів підприємства проведено із застосуванням методів індукції і дедукції; порівняння – для зіставлення даних балансу та звіту про фінансові результати у динаміці; абсолютних і відносних величин – для розуміння сутності і причини відхилення результативних показників; горизонтальний і вертикальний аналізи – для визначення впливу кожного окремого показника на загальний результат із плином часу. За допомогою аналізу і синтезу розроблені рекомендації щодо вдосконалення обліку фінансових результатів підприємства.

Інформаційною базою під час написання кваліфікаційної роботи були законодавчі та нормативно-правові акти України, що регламентують облік та відображення у звітності фінансових результатів, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань, наукові статті та монографії провідних вчених в області фінансового обліку та контролю фінансових результатів підприємницької діяльності. Практичну інформацію для дослідження було отримано на досліджуваному підприємстві ТОВ «БАСКО», використовувались Статут підприємства, Наказ про облікову політику, первинні документи, облікові реєстри, фінансова та податкова звітність.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (66 найменувань) та 43 додатків. Загальний обсяг роботи становить 84 сторінок. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 8 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні та методичні основи обліку фінансових результатів підприємств»** визначено сутність фінансових результатів та наведено їх класифікаційні ознаки з урахуванням послідовності формування та інтересів зацікавлених сторін та специфіки діяльності торговельних підприємств, проаналізовано нормативно-правову базу, що регламентує організацію обліку фінансових результатів та відображення їх у фінансовій звітності підприємств відповідно до вимог національних П(С)БО, визначено основні проблемні аспекти щодо обліку формування фінансових результатів підприємств торгівлі.

У другому розділі **«Організаційно-методичні засади обліку фінансових результатів ТОВ «БАСКО»»** визначено основні види діяльності ТОВ «БАСКО», представлено організаційні аспекти впровадження торговельної діяльності підприємства, проаналізовано економічні показники його розвитку, динаміку результативних показників та показників прибутковості підприємства, висвітлено документальне оформлення операцій, що здійснюються як у межах території України, так і у сфері зовнішньоекономічної діяльності, які визначають вплив на формування фінансових результатів, розглянуто діючу систему обліку, склад доходів і витрат, що формують фінансові результати, відображення даних операцій у системі бухгалтерського обліку та в облікових регістрах.

У третьому розділі **«Аналіз і контроль формування фінансових результатів: теорія та діюча практика»** визначено основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «БАСКО», проведено структурно-динамічний аналіз основних елементів формування фінансових результатів, визначено показники рентабельності, розраховано критичний об'єм продажів, який забезпечить беззбитковість торговельної діяльності підприємства та запас його фінансової тривалості, наведено основні показники фінансової стійкості, представлено організаційні та методичні основи проведення контролю формування фінансових результатів, наведено практичні результати проведення узгоджених процедур щодо перевірки достовірності ведення бухгалтерського та податкового обліку, формування показників фінансової та податкової звітності згідно облікового та податкового законодавства, правильності складання та відповідності первинних документів загальній обліковій інформації на підприємстві, запропоновані напрямки поліпшення облікового забезпечення систематизації фінансових результатів на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації з метою прийняття управлінських рішень.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня бакалавра зроблено теоретичне узагальнення сутності фінансових результатів, визначено теоретичні та практичні аспекти обліку та контролю їх формування. На основі узагальнення матеріалів дослідження одержані наступні теоретичні та практичні результати роботи відповідно до поставлених завдань.

1. Провівши дослідження, можемо стверджувати, що, по-перше, бракує комплексного підходу щодо трактування поняття «фінансові результати», тому нами запропоновано тлумачення сутності фінансових результатів діяльності підприємства як економічної категорії, що дає змогу трактувати їх як результат діяльності суб'єктів господарювання, що визначається різницею між сумами доходів та витрат, виражений у грошовому еквіваленті, представлений показниками прибутку чи збитку.

2. Під час дослідження нормативно-правової бази обліку фінансових результатів, встановлено, що інформація про фінансові результати у національній практиці обліку та звітності розкривається в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» (для суб'єктів малого підприємництва), відповідно до яких інформація про основні складові формування фінансових результатів відображується в обліку та звітності за операційною, фінансовою, інвестиційною діяльністю.

3. Під час опрацювання досліджень з питань проблематики обліку фінансових результатів встановлено, що діяльність торговельного підприємства вимагає розмежування облікових даних для внутрішніх і зовнішніх користувачів (насамперед, для складання звітності) та підвищення ефективності управління продажами товарів. Визначено, що дану проблему можна вирішити шляхом удосконалення системи аналітичного обліку. Чітке розмежування результатів за видами діяльності має принципове значення для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства. У даному контексті для вітчизняних торговельних підприємств важливим є розмежування результатів їхньої операційної діяльності з виділенням результатів основної діяльності та результатів іншої операційної діяльності

4. Встановлено, що ТОВ «БАСКО» впроваджує свою діяльність у сфері оптової та роздрібною торгівлі деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням. Визначення основних показників фінансово-господарської діяльності свідчить про зменшення обсягів продаж у 2019 році, а саме зменшення чистого доходу від реалізації товарів (послуг). А відтак відповідно й мала аналогічну тенденцію до зниження собівартість реалізації. Негативна динаміка зміни результативних показників реалізації зумовила загальне зниження показників фінансового результату – валового та чистого прибутку.

5. Відповідно до законодавства ТОВ «БАСКО» є суб'єктом малого підприємництва, знаходиться на загальній системі оподаткування, є платником податку на прибуток, ПДВ та інших податків та зборів. Відображення у

фінансовій звітності доходів, витрат та фінансового результату відбувається згідно вимог НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Систематизація облікової інформації щодо ведення торговельних операцій здійснюється з використанням програми «1С: Бухгалтерія 8.2». Ведення податкових розрахунків та складання податкової звітності відбувається із застосуванням програми «М.Е.Дос.» Для узагальнення облікової інформації ТОВ «БАСКО» використовує спрощену журнально-ордерну систему реєстрів, робочий план рахунків з використанням рахунків першого, другого та третього порядку, що регламентовано Наказом «Про формування облікової політики».

6. Первинний облік визнання доходів, витрат від торговельних операцій та формування фінансових результатів ТОВ «БАСКО» здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства. На підприємстві застосовуються загальноприйняті документи: накладні, податкові накладні, акти на списання ТМЦ, специфікації, рахунки-фактури та ін. Відображення інформації щодо визнаних доходів та понесених витрат, визначення фінансового результату здійснюється в облікових реєстрах по відповідному рахунку: «Карточка рахунку», «Аналіз рахунку», «Обороти по рахунку», «Оборотно-сальдова відомість по рахунку», загальна оборотно-сальдова відомість.

Систематизація облікової інформації та складання фінансової звітності щодо відображення доходів, витрат та фінансових результатів відбувається відповідно до національних П(С)БО, а саме П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Визначено, що облік фінансових результатів ведеться із застосування відповідних субрахунків за видами діяльності за субрахунками:

- 791 «Результат операційної діяльності»;
- 792 «Результат фінансових операцій»;
- 793 «Результат від іншої звичайної діяльності».

7. За результатами проведеного аналізу встановлено, що основну долю доходів підприємства формують доходи від реалізації будівельних товарів та надання транспортних послуг, які мали негативну тенденцію до зменшення у звітному періоді. Визначено, що фінансовий результат підприємства зменшився за рахунок скорочення обсягів поставки будівельних матеріалів, сума чистого прибутку у 2019 році складала всього 9,4 тис. грн. проти 310,9 тис. грн. у 2017 році. Відтак, загальна тенденція скорочення результативних показників вплинула на зниження показників рентабельності, а саме рентабельність продаж. Результати проведеного СВР-аналізу свідчать про зростання критичної токи обсягу продаж, зменшення запасу фінансової тривалості, в основному за рахунок скорочення обсягів продаж та зростання постійних витрат підприємства. Визначено, що підприємство є фінансово незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

8. За результатами вивчення теоретичних та практичних аспектів контролю наведено основні складові контролю операцій з обліку фінансових результатів. в ході проведеної перевірки було встановлено: – незначне заниження доходів та завищення витрат – не підтвердження витрат за період перевірки на суму 715 тис. грн. у результаті неналежного складання або

відсутності первинної документації. – порушення в документальному забезпеченні обліку основних засобів (не ведуться картки обліку основних засобів); – окремі порушення в обліку необоротних активів, які можуть призвести до донарахування податку на прибуток. Арифметична перевірка достовірності формування статей фінансової звітності встановила розходження, внаслідок некоректного введення в автоматизовану систему обліку інформації щодо придбання та реалізації товарів.

9. За результатами проведених досліджень практичних аспектів обліку формування фінансових результатів діяльності підприємства ТОВ «БАСКО» можемо надати наступні пропозиції:

- з метою оптимізації прибутковості від здійснення торговельних операцій доцільним є відкриття аналітичних рахунків до рахунків щодо відображення доходів від реалізації товарів відповідно до інформаційних запитів користувачів облікової інформації;

- з метою зростання обсягів продаж необхідним є впровадження управлінського обліку доходів і витрат підприємства за центрами відповідальності (структурними підрозділами);

- для вдосконалення ведення обліку на підприємстві пропонується використовувати аналітичні відомості обліку доходів, які побудовано в розрізі видів діяльності, аналітичні відомості про фінансові результати, де можуть накопичуватися дані про фінансові результати в розрізі окремих напрямків відповідно до основного виду діяльності, а саме торгівлі деревиною, торгівлі будівельними матеріалами, торгівлі санітарно-технічним обладнанням;

- для запобігання виявлених порушень, які можуть призвести до нарахування штрафних санкцій доцільним є впровадження системи внутрішнього контролю.

Запропоновані практичні рекомендації поліпшать систему обліку та контролю формування фінансових результатів на підприємстві ТОВ «БАСКО» з метою прийняття управлінських рішень щодо оптимізації прибутку та забезпечення ефективного розвитку підприємства.

АНОТАЦІЯ

Гальцова О.С. «Облік і контроль фінансових результатів діяльності підприємств торгівлі (на прикладі ТОВ «БАСКО»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«071 «Облік і оподаткування»»
(шифр та назва спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит».
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності фінансових результатів, обліку та контролю фінансових результатів та відображення їх у фінансовій звітності з урахуванням вимог національних стандартів обліку.

Проаналізовано основні економічні показники розвитку підприємства, динаміку фінансових результатів та фінансовий стан підприємства, діючи систему обліку та методику проведення контролю фінансових результатів на підприємстві

Запропоновано напрямки поліпшення облікового забезпечення систематизації доходів та фінансових результатів на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації, впровадження внутрішнього контролю на підприємстві.

Ключові слова: доходи, фінансовий результат, аналітичний облік, синтетичний облік, аналіз, контроль, прибутковість, економічний розвиток.

ANNOTATION

Haltsova O. «Accounting and control of financial results of trade enterprises (on the example of «BASCO» LLC)»

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty
«071 «Accounting and taxation»»
(code and name of the specialty)
for the educational program ««Accounting and audit»».
(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2021

The work consider the theoretical aspects of the substance of financial results, accounting and control of financial results and its reflection in financial statements according to National Accounting standards

We have analyzed the main economic indicators of the enterprise development, the dynamics of financial results and financial position of the enterprise, the operating accounting system and the methods for carrying out the control of financial results at the enterprise

We have recommended the directions of improvement of accounting for the systematization of financial results based on deepening of the analytical display of the accounting information, implementing of internal control at the enterprise.

Keywords: incomes, financial results, analytical accounting, synthetic accounting, analysis, audit, modeling, profitability, economic development.